

تعیین فراوانی و تنوع انگل های دستگاه گوارش کبوتران خانگی شهرستان کازرون

رضا ایجاب^{۱*}، علی قربانی رنجبری^۱، حسین فتاحی^۲

۱_ دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کازرون، باشگاه پژوهشگران جوان، کازرون، ایران ۲_ گروه پاتوبیولوژی دانشکده دامپزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کازرون، کازرون، ایران

پست الکترونیکی نویسنده مسئول: Dr.ijab@yahoo.com

مقدمه و هدف: آلودگی های انگلی کبوتر بدلیل زندگی نزدیک آن با انسان باعث انتشار آلودگی و گاهی سرایت آن به انسان میگردد و در نهایت بر بهداشت و سلامت عمومی اثر می گذارد.

مواد و روش کار: تعداد ۱۰۴ قطعه کبوتر از ۴ ناحیه شهرستان کازرون در مرداد و شهریور سال ۱۳۹۰ بصورت تصادفی انتخاب گردیدند. قبل از کشتار ۱۰ گرم مدفوع تازه بصورت انفرادی جمع آوری و به آزمایشگاه انگل شناسی ارسال گردید و ضمناً جهت بررسی میزان شیوع انگل *Trichomonae gallinae* سوآب مرطوب و استریلی از ناحیه ی حلق و دهان آنها اخذ گردید. پس از انجام عملیات یوناتازای کبوترها، شستشو و جمع آوری نماتودها و سستودهای موجود در کانال گوارشی (هیچ گونه آلودگی به ترما تود رویت نگردید)؛ نماتودها در لاکتوفنل قرار گرفتند و جهت ارسال به آزمایشگاه در الکل ۷۰٪ و گلیسرول ۵٪ ذخیره شدند و سستودها نیز در فرمالین ۱۰٪ فیکس و جهت تشخیص یا کارمین اسید رنگ آمیزی شدند. جهت جدا کردن و شمارش تخم های انگلی موجود در مدفوع از روش شناورسازی sheather استفاده شد. به منظور ارزیابی دقیق تر تخم ها با استفاده از روش کلیتون-لین و انتقال به لام، به وسیله ی کلیدهای تشخیصی تخم انگل ها به صورت جداگانه شناسایی شدند. ضمناً در مورد اووسیست کریپتوسپوریدیا از رنگ آمیزی زیل-نلسون نیز استفاده شد.

نتایج و بحث: در این بررسی، حداقل یک مورد آلودگی انگلی در همه ی کبوتران تشخیص داده شد. درباررسی کانال گوارشی، فراوانی آلودگی به *Ascaridia* *colombae* ۸٫۶٪، *Raillietina magninumida* ۱۹٫۲٪، *Raillietina achinobothridia* ۲۵٫۹٪ و در بازرسی قسمت فوقانی دستگاه گوارش فراوانی انگل *Trichomonas gallinae* ۸۶٪ گزارش گردید. در بررسی آلودگی مدفوع کبوتران به تخم های انگلی، فراوانی انگلی به شرح زیر به ثبت رسید:

Eimeria ۵۱٫۸٪، *Cryptosporidium* ۵٫۷٪، *Ascaridia* (egg) ۵٫۷٪ و *Capillaria* ۰٪. در کل بیشترین فراوانی آلودگی مربوط می شد به پروتوزوئا ۹۲ قطعه (۸۸٫۴٪) و کمترین آلودگی به نماتودها ۸ قطعه (۷٫۶٪) اختصاص یافت.

توصیه نویسندگان این پژوهش بر این است که با توجه به شیوع بالای انگل های گوارشی در کبوتران منطقه ی بوشهر می بایست اهمیت استفاده از داروهای ضد انگل (خصوصاً علیه تک یاخته ها و سستودها)، بهداشت جایگاه ها، مبارزه با میزبانهای واسط، کاهش ارتباط با سایر پرندگان و بر طرف نمودن کمبودهای تغذیه ای را به نگهدارندگان کبوتر آموزش و سپس به مرحله ی عملیاتی رساند.

واژه های کلیدی: انگل، دستگاه گوارش، کبوتران خانگی، کازرون.

اثر عصاره گیاه ترخون (*Artemisia dracunculus* L) بر روی انگل تریکوموناس گالینه در مقایسه با داروی مترونیدازول در محیط آزمایشگاهی

رضا ایجاب^{۱*}، علی قربانی رنجبری^۱، احد علیایی^۲

۱_ دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کازرون، باشگاه پژوهشگران جوان، کازرون، ایران ۲_ گروه پاتوبیولوژی دانشکده دامپزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کازرون

پست الکترونیکی نویسنده مسئول: dr.ijab@yahoo.com

مقدمه و هدف: انگل تریکوموناس گالینه، تک یاخته تاژکداری است که در قسمت فوقانی دستگاه گوارش و سایر اندام های حیاتی گونه های مختلف پرندگان اهلی و وحشی زیست می کند. مترونیدازول به عنوان داروی انتخابی در درمان تریکومونیاژیس در انسان و حیوان مطرح است. به دلیل اثرات جانبی مترونیدازول و افزایش مقاومت دارویی انگل و همچنین تمایل روز افزون استفاده از داروهای گیاهی جایگزین در سال های اخیر، هدف از انجام این مطالعه بررسی تاثیر عصاره ی گیاه ترخون بر انگل تریکوموناس گالینه به عنوان درمان آلترناتیو در محیط آزمایشگاهی بود.

مواد و روش کار: در این مطالعه ی تجربی، عصاره ی آبی و الکلی ترخون به روش سوکسله استخراج گردید و دزهای ۱،۵۶، ۳،۱۲، ۶،۲۵، ۱۲،۵، ۲۵، ۵۰، ۱۰۰، ۲۰۰ mg/ml فراهم شد. هر کدام از غلظت های مذکور را به لوله ای حاوی محیط کشت دیاموند و دی متیل سولفات ۲٪ اضافه گردیدند. در ادامه انگل تریکوموناس گالینه را که با روش سوآب دهانی از کبوتران آلوده جداسازی شده بود را پس طی مراحل تشخیص و شمارش با لام هموسیتمتری و رقت سازی در آزمایشگاه انگل شناسی به محیط های کشت حاوی عصاره ترخون و محیط های کشت حاوی دز درمانی مترونیدازول (۱۰-۱ ug/ml) اضافه گردید. طی ساعات ۱، ۲، ۶، ۱۲، ۲۴ و ۴۸ میزان خاصیت ضد تریکومونادی لوله ها از نظر تعداد و تحرک انگل بررسی شد و در نهایت حداقل غلظت مهارکنندگی (MIC) و حداقل غلظت کشندگی (MLC) عصاره های ترخون با داروی مترونیدازول مقایسه گردیدند.

بحث و نتایج: عصاره گیاه ترخون روند کاهش معنی داری را بر تعداد انگل ها برحسب زمان نشان داد ($P < 0/05$). با این وجود مترونیدازول در ساعت ۲ باعث مرگ انگل ها گردید ($4ug/ml > MIC$). حداقل غلظت مهارکنندگی (MIC) برای عصاره آبی بین ۳،۱۲-۶،۲۵ mg/ml و برای عصاره الکلی ۳،۱۲-۱۲،۵ mg/ml را نشان داد. همچنین حداقل غلظت کشندگی (MLC) برای عصاره آبی ۱۲،۵-۲۵ mg/ml و برای عصاره الکلی ۵۰ mg/ml بدست آمد.

نتیجه گیری: عصاره گیاهی ترخون بر روی رشد انگل تریکوموناس گالینه در غلظت های مختلف تاثیر داشت. با لحاظ نمودن خطرات ثابت شده استفاده از داروی مترونیدازول پیشنهاد میگردد بررسی بیشتر روی مدل حیوانی و تریکوموناس واژینالیس در انسان انجام داده شود.

واژه های کلیدی: *Artemisia dracunculus* L، ترخون، تریکوموناس گالینه، مترونیدازول